

SIMPOSIUM OOR AKTUELE

ONDERWERP:

BESTUUR EN DIE REKENOUTOMAAT

— HERMAN NEL

Die eienaardige verskynsel dat andersins uitnemend geskikte bestuurders sonder meer abdikeer wat die rekenaar betref, bring vir Suid-Afrika onberekenbare verliese mee. Bestuurders wat getrou toesien dat mense en masjiene optimaal benut word en jaloers is op die nakoming van hul plig in hierdie verband, skroom nie om benutting van die rekenaar aan ander oor te laat nie.

Waarskynlik is hierdie toestand nog 'n nasleep van die onkunde wat geheers het by die eerste verskyning van rekenaars, toe hulle nog 'n goëlmiddel in die hande van 'n paar trotse tegnici, en later van slim verkoopslui, was waarmee hulle ander se oë laat rek het. Hoe langer hierdie onkunde voortgeduur het, hoe wonderliker en onmisbaarder was dié tegnici en hoe makliker die verkoop van rekenaars; en, les bes, ook hoe makliker wat die werk van die databestuurder.

Hierdie situasie was maklik te begryp in 'n era van senior bestuur wat nie met rekenaars grootgeword het nie. En dit was ook maklik te verskoon toe daar net 'n paar rekenaars in die land was. Maar daar is geen regverdiging vir so 'n verskynsel in 'n stadium wanneer ons 'n ontsettende rekenaarpotensiaal binne ons grense het en dit onder beheer van mense wat al die tyd en geleentheid op aarde gehad het om hulself op die hoogte te stel van wat daar nodig is om te weet nie.

Daarmee sê ek nie bestuurders moet probeer om rekenaardeskundiges te word nie. Maar aktiewe deelname deur bestuur in die rekenaarsprojek is 'n voorwaarde *sine qua non* vir sukses. Dis bestuurders — nie rekenartegnici nie — wat weet waar die potensiaal vir wins en die gevare van verlies in die instelling geleë is; en dis bestuur — nie die rekenaar-

tegnici nie — wat finaal verantwoordelik is vir die optimale benutting van alle bedryfsfasiliteite, insluitende die rekenaar. En daarom is dit bestuur, uit hoofde van sy besondere kennis sowel as sy spesifieke verantwoordelikheid, wat moet bepaal wat die mees profytlike toepassing van die rekenaar is, en om sorg te dra dat hy daarvoor aangewend word.

Die gepaardgaande gevaar, aan die ander kant, is natuurlik die oorbeklemtoning by rekenaarmense van hul eie tegniese kennis en, veral, onkunde van bestuursbeginsels. Dit help eenvoudig nie om 'n rekenaarspersoneel te wees en dan wasige oë te kry wanneer bestuur begin praat van ekonomiese bestelpeile, fasiliteite- of mannekragbeplanning- en benutting, differensiale kontantvloeiervergelykings en so meer, of selfs van die basiese bestuursfunksies van beplanning, organisasie, beheer en motivering nie.

Bestuur moet besluit wat deur die rekenaar gedoen sal word; rekenartegnici sal bepaal hoe dit bereik kan word. Om dit te kan verwesenlik is nodig 'n ingeligte tweegesprek tussen bestuur op alle vlakke aan die een kant en rekenaarbestuur aan die ander kant. Dit sluit in meer as 'n hoflikheids- of kommunikasieëling — dit vereis die behoorlike funksionele betrokkenheid van departementele en meer senior bestuur elders in die rekenaarsprojek met die oog op afgeronde en gedetailleerde spesifikasie deur bestuur van die rekenaardienste wat hulle verlang en bemoeienis met die bereiking van beoogde kwantitatiewe doelwitte en gestelde voltooiingsdatums. Bly hierdie bydrae agterweë, is rekenaardienste 'n organisatories onverbonde funksie sonder dinamika wat die bedryfsgeheel betref, op sy

beste oorgelaat aan die inisiatief en pligsbesef van die databestuurder, en mis hy die essensiële voordeel van inskakeling met ander departemente in die groot bestuurseenheid om vooruit te moet beweeg wanneer die geheel beweeg

Gevolgtrek is dit verblydend om tekens te gewaar van toenemende bewuswording by bedryfsleiers van die vereiste van betekenisvolle dialoog tussen bestuur en rekenaarbestuur. Simptoom van hierdie bewuswording is die aanstaande voldag-simposium wat in Pretoria gehou sal word op 18 Junie 1971. Hierdie simposium het ontstaan in samewerking tussen die Rekenaarvereniging van Suid-Afrika en die Suid-Afrikaanse Vereniging vir Bedryfsleiding en word gereël deur die Nasionale Ontwikkelings- en Bestuurstigting van Suid-Afrika. Die tema van die simposium is: **Bestuur en die Rekenoutomaat**. Referate sal gelewer word oor die vereistes vir suksesvolle aanwending van rekenaars en oor die verantwoordelikhede van sentrale bestuur

en rekenaarbestuur in hierdie verband. Die oogmerk is om die referate algemeen kort te hou en paneelbesprekings te voer oor vrae en kommentaar uit die geleedere van aangevaardigdes. Die klem val deurgaans op bestuursvereistes en tegniese detail sal óf glad nie behandel word nie óf slegs in die absolute minimum wat nodig mag wees om 'n bepaalde argument te illustreer.

Onderwerpe sluit onder andere in:

Deelname van senior bestuur in die rekenaarprojek.

Die plek van die rekenaardepartement in die organisasiestruktuur.

Beplanning voor rekenoutomatisering.

'n Paar voorbeelde van rekenaar-toepassings in nywerheids- en handelsbestuur.

Kriteria vir bestuur se besluit aangaande ekonomiese regverdiging vir rekenoutomatisering.

Bestuur van 'n prosesrekenaar binne die bedryf.

DIE INSLAG VAN TEGNOLOGIE OP DIE EKONOMIESE ONTWIKKELING VAN SUID-AFRIKA. — Dr. Niko Stutterheim.

(Verkorte weergawe van 'n onlangse lesing by Yskor Vakopleidingsentrum voor personeel en studente.)

Dr. Niko Stutterheim, Joint Managing Director of Noristan Limited, parent company in the Noristan Group of Chemical and Pharmaceutical Companies, Pretoria, aptly discusses South Africa's remarkable achievements in this lecture.

Area we occupy	4% of the whole of Africa
Population	7% of the whole of Africa
Railway lines	60% of the whole of Africa
Telephones	70% of the whole of Africa

Our industrial production is by far the largest in Africa — 60%. Gold, diamonds, natural resources play a major role in our economic and industrial development